

3. Přiřadte k jednotlivým větám (1–4) významový poměr (A–F), který se v dané větě uplatňuje.

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

- 1) Koupila jsem si levné, ale zajímavé letní šaty. _____
- 2) V knihách hledám buď zábavu, nebo poučení. _____
- 3) Stavebnice Merkur je velmi zajímavá, a tudíž i žádaná. _____
- 4) Náš kraj je nejen krásný, ale i bohatý na významné historické památky. _____

- A) poměr příčinný
- B) poměr slučovací
- C) poměr stupňovací
- D) poměr vylučovací
- E) poměr odporovací
- F) poměr důsledkový

4. Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je napsána pravopisně správně (ANO), či nikoli (NE). Svou odpověď zakroužkujte.

- 1) Dušan byl vtipný, a proto i oblíbený a vyhledávaný společník. ANO – NE
- 2) Horolezce neodradil ani vítr, ani silný mráz natož pak občasně chumelení. ANO – NE
- 3) Protože se jim práce dařila, dostávali stále důležitější a náročnější zakázky. ANO – NE
- 4) Občasné, ale někdy katastrofální záplavy, v nás při dlouhotrvajícím dešti vzbuzují velké obavy. ANO – NE

5. Ve které z následujících možností není správně zapsána interpunkce?

- A) Radili mi, buď abych si koupila nový byt, nebo si nechala postavit menší domek.
- B) Zdá se, že si na nepříjemnou nehodu ještě vzpomene, ale snaží se ji vytěsnit z paměti.
- C) Bylo by dobré, kdybychom si občas nejen zavolali, ale i zašli do restaurace na společný oběd.
- D) Nevěděli jsme, že sestřenice Míša má za sebou přijímací zkoušky, a že už byla také přijata ke studiu na gymnázium.

6. Napište, jaký významový poměr se uplatňuje u vedlejších vět z předchozí úlohy.
(Pozor na větu s chybnou interpunkcí!)

- 1) V prvním souvětí je poměr: _____
- 2) V druhém souvětí je poměr: _____
- 3) Ve třetím souvětí je poměr: _____
- 4) Ve čtvrtém souvětí je poměr: _____

Pamatujte si:

Významové poměry – obvyklé spojovací výrazy:

- slučovací: *a, i, ani, nebo, pak, také, též, ani – ani, pak – pak, hned – hned*
(pozor – čárky píšeme jen u dvojitých výrazů!)
- stupňovací: *ba, ba i, dokonce (i), nejen – ale i, nejen – nýbrž i, nejen – ale dokonce*
- odporovací: *ale, však, avšak, leč, než, nýbrž, a přece, sice – ale, a* (ve významu odporovacím)
- vylučovací: *nebo, anebo, či, buď – (a)nebo, zdali – či*
- příčinný: *vždyť, neboť, totiž*
- důsledkový: *(a) proto, (a) tak, (a) tudíž, (a) tedy* (pozor – čárky píšeme u všech poměrů – stupňovací až důsledkový, tedy i před: *a proto, a tedy*)